МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
Факультет філології
Кафедра української літератури

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Лідерство в освіті: нові ролі педагога»

Рівень вищої освіти – магістр
Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Українська мова і література)»
Спеціальність «А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)»
Спеціалізація «Середня освіта (Українська мова і література)»
Галузь знань «А Освіта»

м. Івано-Франківськ – 2026

Робоча програма навчальної дисципліни «Лідерство в освіті: нові ролі педагога» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань «А Освіта», спеціальності «А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)» за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Українська мова і література)».

Розробник: Дибовська Олеся Володимирівна, кандидат філологічних наук, викладач кафедри початкової освіти та освітніх інновацій

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми _____ Деркачова Ольга Сергіївна

Схвалено на засіданні кафедри української літератури

протокол 2 від 11.09.26

Завідувач кафедри _____

Схвалено на засіданні науково-методичної ради факультету філології

протокол 2 від 21.09.2026

Голова науково-методичної ради _____

Затверджено

Директор / декан _____

2026 року

1. Загальна інформація	
Назва навчальної дисципліни	Лідерство в освіті: нові ролі педагога
ПІБ	Дибовська Олеся Володимирівна
Контактний телефон викладача	
E-mail викладача	olesia.dybovska@cnu.edu.ua
Форма здобуття освіти	денна
Статус навчальної дисципліни	вибіркова
Обсяг навчальної дисципліни	денна — 3 кред. ECTS, 90 годин
Курс (рік навчання)	1
Семестр	денна — 1
Форма підсумкового контролю	залік
Мова навчання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/afcfd5f73d6107e8cbf0
Графік консультацій	Щосереди з 16:50 до 18:10.
2. Передумови навчальної дисципліни	
Наявність освітнього ступеня бакалавра або магістра (ОКР спеціаліста), «Педагогіка і психологія середньої освіти».	
3. Анотація до навчальної дисципліни	
Предметом вивчення навчальної дисципліни «Лідерство в освіті: нові ролі педагога» є: формування уявлень про менторство, наставництво, фасилітацію, тренерство та супервізію як лідерські компетентності педагога в сучасних освітніх реаліях.	
4. Мета навчальної дисципліни	
Метою вивчення навчальної дисципліни є формування професійних компетентностей майбутніх педагогів, необхідних для реалізації лідерського потенціалу та готовності до успішного виконання нових ролей із застосуванням інноваційних підходів до організації освітнього процесу.	
5. Програмні компетентності та результати навчання	
Інтегральна компетентність	
Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов.	
Загальні компетентності	

ЗК-1. Здатність до застосування знань у практичних ситуаціях професійної діяльності. ЗК-3. Здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності. ЗК-4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, вироблення власної дослідницької стратегії і її реалізації в професійній діяльності. ЗК-5. Здатність до адаптації та дій у новій ситуації, вміння знаходити оптимальні рішення, проявляти креативність та лідерство, працювати в команді. ЗК-10. Здатність поважати погляди представників інших культур, цінувати різноманіття та мультикультуральність, дотримуватися гендерної рівності, зважати на права людей з особливими потребами. ЗК-11. Здатність планувати та управляти освітньою діяльністю, працювати автономно і самостійно та оцінювати якість виконуваних робіт.
Фахові (спеціальні) компетентності
ФК-3. Здатність враховувати індивідуальні особливості здобувачів освіти, організовувати конструктивну взаємодію з учасниками освітнього процесу, забезпечувати функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища. ФК-4. Здатність розуміти тенденції в науці та освіті, готовність до використання інновацій у професійній діяльності. ФК-8. Здатність планувати, організовувати і координувати діяльність колективу фахівців у галузі освіти, здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу. ФК-12. Здатність до усвідомлення національно-світоглядного, художньо-виховного, творчо-розвивального потенціалу української мови та літератури, вміння враховувати національні, етнічні, регіональні особливості освітнього процесу, формувати національно свідому особистість.
Програмні результати навчання
ПРН 3. Використовує сучасні методики й технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості викладання і навчання української мови й літератури, демонструє вміння практичного застосування педагогічних інновацій у професійній діяльності. ПРН 5. Володіє вміннями виконувати власне дослідження, визначає і характеризує основні принципи та методи науково-педагогічних досліджень, демонструє навички узагальнення й презентації отриманих результатів. ПРН 6. Демонструє вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки й обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного і змішаного навчання тощо. ПРН 7. Володіє методикою розробки освітніх проєктів, аналізує спроможність управління процесом їх упровадження, прогнозує очікувані результати. ПРН 8. Демонструє вміння забезпечувати конструктивну взаємодію з учасниками освітнього процесу, здатність діяти автономно і в команді, знає і дотримується умов функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища. ПРН 10. Формулює наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, демонструє навички їх критичного аналізу, генерує нові ідеї, аргументує можливі шляхи реалізації та критично оцінює їх ефективність. ПРН 11. Демонструє вміння планувати й управляти освітньою діяльністю в закладах загальної середньої освіти, забезпечувати та оцінювати її якість.

6. Організація навчання

Вид заняття	Загальна кількість годин	
	денна форма	заочна форма
лекції	12	—

практичні заняття / семінарські заняття	18	—
лабораторні заняття		—
самостійна робота	60	—

Тема	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	лекції	практ. сем.	лаб.	самост. робота	разом	лекції	практ. сем.	лаб	самост. робота	разом
Тема 1. Сутність поняття лідерства в освіті. Лідерство vs. менеджмент. Моделі лідерства в освіті. Різноманіття підходів. Роль вчителя як лідера у класі та у спільноті. Ключові компетенції освітнього лідера. Педагогічне лідерство та професійні спільноти в освітньому середовищі регіону.	2	2	0	10	14	—	—	—	—	—
Тема 2. Ролі педагога у сучасних освітніх реаліях. Інтеграція ролей, професійне зростання, вплив. Педагогічне лідерство в інклюзивному освітньому середовищі. Педагогічна інтернатура в Україні.	2	2	0	10	14	—	—	—	—	—
Тема 3. Індивідуальна підтримка здобувачів освіти. менторство, наставництво. Поняття індивідуальної підтримки в освіті. Нова українська школа і педагогіка партнерства. Педагог як ментор у громаді. Peer Mentoring та цифрове менторство.	2	4	0	10	16	—	—	—	—	—
Тема 4. Можливості фасилітації у педагогічному партнерстві. Фасилітація в контексті Нової української школи. Фасилітація, модерація, коучинг, наставництво. Методи та техніки фасилітації.	2	2	0	10	14	—	—	—	—	—
Тема 5. Роль тренерства та супервізії у підтримці професійного зростання. Тренерство як форма професійного розвитку дорослих. Тренерські методи професійного розвитку. Сутність супервізії в освіті. Супервізія в українському освітньому контексті. Ролі та форми супервізії. Практичне значення тренерства та супервізії.	2	4	0	10	16	—	—	—	—	—
Тема 6. Змінотворчість та розвиток освітнього середовища. Горизонтальний професійний розвиток педагогів у міжнародному, українському та регіональному аспектах. Етичні засади професійної взаємодії. Академічна доброчесність, авторство, коректне використання ШІ, цифрових та інформаційних ресурсів у професійному розвитку педагога.	2	4	0	10	16	—	—	—	—	—
Разом	12	18		60	90	—	—	—	—	—

Поточний контроль

Тема заняття	Форми та методи оцінювання	ПРН	Рівень

Тема 1. Сутність поняття лідерства в освіті. Лідерство vs. менеджмент. Моделі лідерства в освіті. Різноманіття підходів. Роль вчителя як лідера у класі та у спільноті. Ключові компетенції освітнього лідера. Педагогічне лідерство та професійні спільноти в освітньому середовищі регіону.	Методи роботи: міні-доповіді з презентацією, проблемна бесіда, групова дискусія, аналіз педагогічних ситуацій, робота в малих групах, складання ментальної карти «Учитель-лідер», рефлексивне обговорення. Форма контролю: усне опитування під час заняття; участь у груповому аналізі; коротке рефлексивне завдання після заняття.	ПРН 3, ПРН 5, ПРН 8, ПРН 10	A–F (100–1)
Тема 2. Ролі педагога у сучасних освітніх реаліях. Інтеграція ролей, професійне зростання, вплив. Педагогічне лідерство в інклюзивному освітньому середовищі. Педагогічна інтернатура в Україні.	Методи: аналіз, систематизація, порівняння, візуалізація, рефлексія. Форми роботи: опрацювання джерел, створення цифрової інтелект-карти, аргументація власної позиції.	ПРН 3, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 10	A–F (100–1)
Тема 3. Індивідуальна підтримка здобувачів освіти: менторство, наставництво. Поняття індивідуальної підтримки в освіті. Нова українська школа і педагогіка партнерства. Педагог як ментор у громаді. Peer Mentoring та цифрове менторство.	Методи: аналіз, систематизація, порівняння, візуалізація, моделювання, рефлексія. Форми роботи: створення цифрового постера, аналіз і порівняння професійних ролей, творче моделювання, аргументація власної позиції.	ПРН 3, ПРН 6, ПРН 10, ПРН 11	A–F (100–1)
Тема 4. Можливості фасилітації у педагогічному партнерстві. Фасилітація в контексті Нової української школи. Фасилітація, модерація, коучинг, наставництво. Методи та техніки фасилітації.	Методи роботи: аналіз реального кейсу, візуалізація результатів у Padlet/Miro, мініпрезентація, проблемна бесіда, дискусія, рефлексивне обговорення. Форма контролю: оцінювання роботи за визначеними критеріями; представлення та обговорення результатів; самооцінювання.	ПРН 3, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 10	A–F (100–1)

Тема 5. Роль тренерства та супервізії у підтримці професійного зростання. Тренерство як форма професійного розвитку дорослих. Тренерські методи професійного розвитку. Сутність супервізії в освіті. Супервізія в українському освітньому контексті. Ролі та форми супервізії. Практичне значення тренерства та супервізії.	Методи роботи: аналіз педагогічних ситуацій, розроблення інтерактивної вправи, ситуаційне моделювання, проблемна бесіда, рефлексивне обговорення. Форма контролю: оцінювання інтерактивної вправи за визначеними критеріями; перевірка посилання на створену вправу; оцінювання короткого письмового пояснення; представлення та обговорення результатів.	ПРН 3, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 10	A–F (100–1)
Тема 6. Змінотворчість та розвиток освітнього середовища. Горизонтальний професійний розвиток педагогів у міжнародному, українському та регіональному аспектах. Етичні засади професійної взаємодії. Академічна доброчесність, авторство, коректне використання цифрових та інформаційних ресурсів у професійному розвитку педагога.	Методи роботи: проєктування мінітренінгу, моделювання тренінгової ситуації, розроблення інтерактивних вправ, аналіз педагогічних ситуацій, рольове моделювання, рефлексивне обговорення, презентація результатів. Форма контролю: оцінювання паспорта мінітренінгу за визначеними критеріями; презентація та проведення фрагмента мінітренінгу; участь у рефлексивному обговоренні.	ПРН 3, ПРН 6, ПРН 8, ПРН 11	A–F (100–1)
Самостійна робота			
Тематика самостійних робіт	Форми та методи оцінювання	ПРН	Рівень
eTwinning як платформа міжнародної освітньої співпраці: можливості та роль педагога. Розроблення мініконцепту власного міжнародного eTwinning-проєкту.	Методи роботи: проєктний метод, моделювання, проєктування, добір цифрових інструментів, рефлексія. Форма контролю: оцінювання індивідуального проєкту за визначеними критеріями; презентація та обговорення результатів.	ПРН 3, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 10, ПРН 11	A–F (100–1)
Індивідуальні завдання			
Тематика індивідуальних завдань	Форми та методи оцінювання	ПРН	Рівень

Індивідуальна освітня траєкторія професійного розвитку: опрацювання онлайн-курсу на вибір.	Методи роботи: аналіз, рефлексія, узагальнення, перенесення знань у професійний контекст, самопроєктування професійного розвитку. Форма контролю: перевірка та оцінювання індивідуального завдання; коротке представлення результатів; рефлексивне обговорення.	ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 10, ПРН 11	A - F (100 - 1)

7. Критерії оцінювання результатів навчання

Форма підсумкового контролю	залік
Загальна система оцінювання	Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника (https://cfund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/24/2023/09/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu.pdf). Кожен вид роботи оцінюється за 100-бальною шкалою. Отриманий бал в електронному журналі автоматично перераховується у підсумкову оцінку з урахуванням ваги цього виду роботи (множиться на відповідний ваговий коефіцієнт).

Вага оцінювання форм поточного контролю	
лекції	0
практичні / семінарські	50
лабораторні	0
індивідуальне завдання	5
контрольна робота	15
самостійна робота	15
Вага оцінювання форми підсумкового контролю	
залік	15

Шкала оцінювання	
Рівень	Критерії
A (90–100)	Здобувач вищої освіти демонструє глибокі системні знання навчального матеріалу, вільно володіє понятійним апаратом, здатний самостійно аналізувати, узагальнювати та застосовувати отримані знання у стандартних і нестандартних ситуаціях.
B (80–89)	Здобувач вищої освіти демонструє високий рівень знань навчального матеріалу, впевнено застосовує основні теоретичні положення та допускає незначні неточності.

C (70–79)	Здобувач вищої освіти загалом правильно відтворює навчальний матеріал, володіє основними знаннями та навичками, але допускає окремі помилки у застосуванні.
D (60–69)	Здобувач вищої освіти володіє базовими знаннями навчального матеріалу, відповіді є неповними, наявні суттєві неточності та труднощі у практичному застосуванні.
E (50–59)	Здобувач вищої освіти демонструє мінімально достатній рівень знань, відтворює лише окремі положення навчального матеріалу та допускає значну кількість помилок.
FX (26–49)	Здобувач вищої освіти не засвоїв значну частину навчального матеріалу, допускає грубі помилки, але має можливість повторного складання підсумкового контролю.
F (1–25)	Здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом, не здатний виконати основні завдання навчальної дисципліни та потребує повторного опанування освітнього компонента.

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія зі здобувачами ґрунтуються на принципах академічної доброчесності відповідно до чинних нормативних документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника:

- Кодекс академічної доброчесності Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/24/2026/08/kodeks-akademichnoi-dobrochesnostii-karpatskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-vasylia-stefanyka.pdf)
- Кодекс честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/24/2024/02/34-04-kodeksu-chesti-prykarpatskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-vasylia-stefanyka.pdf)
- Положення про систему забезпечення академічної доброчесності Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/24/2024/02/34-05-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf)
- Положення про порядок розгляду повідомлень про порушення академічної доброчесності, застосування заходів реагування та оскарження Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/24/2023/11/34-06_2022-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-ta-inshym-porushenniam-akademichnoi-dobrochesnosti-1.pdf)
- Процедура забезпечення дотримання академічної доброчесності Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/24/2024/05/pr.01.1.1-08_2024-protsedura_8_universytet.pdf)
- Положення про політику відповідального використання технологій штучного інтелекту (https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/24/2025/09/25-022025-polozhennia-pro-polityku-vidpovidalnoho-vykorystannia-tekhnolohij-shi.pdf)

Відвідування занять. Організація освітнього процесу здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника (https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/24/2023/09/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu.pdf).

Неформальна освіта. Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, здійснюється відповідно до Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника (https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/24/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf).

9. Рекомендована література
Основна література
1. Гоулман Д., Маккі Е., Бояціс Р. Емоційний інтелект лідера. «Наш формат», 2020. 288 с.
2. Дороговкази лідеру: думки митрополита Андрея Шептицького / упорядкування : Мирослав Маринович. Видавництво Українського католицького університету, 2019. 119 с.
3. Робінсон К. Ароніка Л. Школа майбутнього. Видавництво «Літопис», 2016. 258 с.
4. Ворожбіт-Горбатюк В. В., Боярська-Хоменко, А. В., Доценко, С. О. Предметно-методична компетентність вчителя через призму менторингу в закладі освіти. Академічні студії. Серія «Педагогіка». Т. 2, Вип. № 3. 2021. С. 133-139.
5. Новик І., Венгловська О. Наставництво: професійна підтримка та розвиток педагогів. Київ. УІРО. 2023. 111 с.
6. Гриньова М. Здійснення педагогічної модерації реалізації учнівських партисипативних проєктів як педагогічна умова виховання лідерських якостей. Перспективи та інновації науки. Серія «Педагогіка». № 4 (38), 2024. С. 176-186.
7. Зливков В.Л., Лукомська С.О. Сучасні тренінгові технології розвитку особистості в освіті. Київ. 2022. 184 с.
8. Борисенко Ю., Венгловська О., Новик І. Розвиток лідерських якостей супервізорів. УІРО. 2024. 13 с. URL: https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2024/10/9_rozvytok_liderskyh_yakostej_supervizoriv.pdf
9. Борисенко Ю., Венгловська О., Гладкова Г., Новик І., Стягунова О. Підготовка супервізорів для закладів загальної середньої освіти: комплект навчальнометодичного забезпечення. Київ. УІРО. 2024. 10 с. URL: https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2024/10/superviziya.-komplekt.pdf
10. Набока О. Лідерство в освіті в умовах кризи та невизначеності: адаптивні стратегії управління. Гуманізація навчально-виховного процесу. 2025, № 2 (108). С. 73-84. URL: https://gnvp.ddpu.edu.ua/article/view/339512
Додаткова література
1. Wenfan Y., Yumei H. Educational Leadership. Global Encyclopedia of Public Administration, Public Policy, and Governance. URL: https://www.academia.edu/74064941/Educational_Leadership
2. Fithroh, I. N., Maelani, E., & Tamsikudin, T. Leadership: Theories, Roles, Approaches and Qualities in Education. Jurnal Ilmiah Wahana Pendidikan. 2025, 11(1.D), 140-149. URL: https://jurnal.peneliti.net/index.php/JIWP/article/view/9743
3. Наказ "Про затвердження Положення про педагогічну інтернатуру". URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1670-21#Text
4. Троян І. "Тільки людина, яка полюбить професію вчителя, залишиться в школі": що таке педагогічна інтернатура та як вона працює в Україні. НУШ. 2023. URL: https://nus.org.ua/2023/04/05/tilky-lyudyna-yaka-polyubyt-profesiyu-vchytelya-zalyshytsya-v-shkoli-shho-take-pedagogichna-internatura-ta-yak-vona-pratsyuye-v-ukrayini/
5. Фасилітація: як і для чого? Центр інноваційної освіти Про.світ. URL: https://prosvitcenter.org/library/fasylitatsiia-iak-i-dlia-choho/
6. Борисенко Ю. В., Венгловська О. А., Гладкова Г. В. та ін. Супервізія не ревізія : методичний порадник. Київ : УІРО, 2025. 245 с. URL: https://uied.org.ua/2025/08/13923/
7. Борисенко Ю., Касатова О., Стягунова О., Фільчакова Т., Шеховцова Я. Супервізія і супер Я : супервізійний гайдбук. Київ. УІРО. 2025. 31с.

Додаткові електронні ресурси
1. John Kotter - On Leadership. The Brainwaves Video Anthology. URL: https://www.youtube.com/watch?v=8ODWFqLYLts
2. Вебінар "Педагогічна інтернатура від А до Я". Академія інноваційного розвитку освіти. URL: https://www.youtube.com/watch?v=PV0iph-1vE0
3. Фасилітація для початківців: прості інструменти та поради. Civil Society Home. ICAP Єднання. URL: https://www.youtube.com/watch?v=2ktncEjTpo0&t=2s
4. Владислава Бандурко. "Як коучинг впливає на якість освітнього процесу. Приклад інтеграції коучингу в освітній процес". ICF Ukraine Chapter. URL: https://www.youtube.com/watch?v=CUv8xiAW_zw
5. Про Програму eTwinning. eTwinning NSO Ukraine. URL: https://www.youtube.com/watch?v=SuUTPgfmavo

Викладач Дибовська Олеся Володимирівна, кандидат філологічних наук, викладач кафедри початкової освіти та освітніх інновацій